

ด่วนที่สุด

ที่ สว ๐๐๐๗/๑๐๓๙

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๔๗

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ที่ประชุมได้พิจารณารายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว ซึ่งคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุพิจารณาเสร็จแล้ว และลงมติเห็นด้วยกับรายงาน พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

จึงส่งรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕๑

ขอแสดงความนับถือ

(นางมัลลิกา ลับไพรี)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการวุฒิสภา

สำนักการประชุม

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๖๒๕๐ ต่อ ๑๑๕, ๑๑๖

โทรสาร ๐ ๒๖๖๘ ๖๒๕๐ ต่อ ๑๑๕

**รายงาน
ของคณะกรรมการ
กิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
วุฒิสภา**

**พิจารณาศึกษา
ปัญหาความรุนแรงต่อสตรี
ในครอบครัว**

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)

ที่ สว 0010/(ร 28)

วุฒิสภา

ถนนอุทองใน กทม. 10300

23 พฤษภาคม 2546

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
วุฒิสภา จำนวน 1 ชุด

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันศุกร์ที่ 17 สิงหาคม 2544 ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติตั้งคณะ
กรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้น ซึ่งคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน
และผู้สูงอายุ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีอำนาจ
หน้าที่กระทำการ หรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ใน
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา กรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

1.นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
2.นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ 1
3.นายมนตรี สันทวิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ 2
4.นายพีรศักดิ์ บอดอ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ 3
5.นายชุมพล ศิลปอาชา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
6.นายรงค์ วงษ์จันทร์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
7.นายวิเชียร เปาอินทร์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

(2)

8.นางมาลีรัตน์ แก้วก่า	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
9.นายทวีป ขวัญบุรี	โฆษกคณะกรรมการ
10.นางสุนีย์ อินฉัตร	เหรัญญิกคณะกรรมการ
11.คุณหญิงจินตนา สุขมาก	กรรมการ
12.นายพิชัย จำเพชร	กรรมการ
13.นายสามารถ รัตนประทีปพร	กรรมการ
14.นางวิลาวัลย์ ตันวัฒนะพงษ์	กรรมการ
15.นางอรัญญา สุจนิต	กรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ มีรายละเอียดตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ ต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

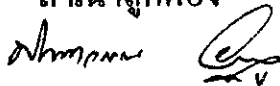
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วัลลภ ตังคณานุรักษ์

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

สำเนาถูกต้อง

(นางพิมพ์พรรณ อุณาคุล)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. 0 2244 1782

จินตนา พิมพ์

โทรสาร 0 2244 1711

ศิริพร / ธนยา / จินดา ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

วุฒิสภา

เรื่องความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว

ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ 5 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ 17 สิงหาคม 2544 ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติตั้งคณะกรรมการการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้น ซึ่งคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา นั้น

คณะกรรมการได้ปรึกษาหารือและมีความเห็นสอดคล้องกันว่าสาเหตุแห่งความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวไทยประการหนึ่งมาจากการที่เด็ก สตรี และผู้สูงอายุ ถูกกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ อีกทั้งมาตรา 53 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติไว้ว่า “เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม” ดังนั้น คณะกรรมการจึงได้หยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาศึกษา ซึ่งการพิจารณาศึกษาคณะกรรมการได้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ การศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อเด็กในครอบครัว การศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว และการศึกษาเรื่องความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในครอบครัว ซึ่งรายงานฉบับนี้เป็นผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง ความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว

1. วิธีการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 มอบหมายให้คณะอนุกรรมการด้านสตรี เป็นผู้พิจารณาศึกษาซึ่งอนุกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

1.นางระเบียบรัตน์ พงษ์พานิช	ประธานคณะอนุกรรมการ
2.นางกรรณิกาญจน์ วิสมหมาย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
3.นายสงวน นันทชาติ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
4.นางวิลาวัลย์ ตันวัฒนะพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
5.นางมาลีรัตน์ แก้วก่า	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
6.นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
7.นางสาวบุษรินทร์ ดิยะไพรัช	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
8.รศ.วิมลศิริ ชำนาญเวช	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
9.นางปริศนา พงษ์ทักษิณกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
10.นางวิสา เบ็ญจะมโน	อนุกรรมการ
11.นางสายสม วงศาสุลักษณ์	อนุกรรมการ
12.นายแพทย์ประยงค์ เต็มขวลา	อนุกรรมการ
13.นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	อนุกรรมการ
14.นางเมทินี พงษ์เวช	อนุกรรมการ
15.นางนภา เศรษฐกร	อนุกรรมการ
16.ผศ.มาลี พฤษัยพงษ์สวัสดิ์	อนุกรรมการ
17.นางวัลลภา นิละไพจิตร	อนุกรรมการ
18.นางนภาศรี มณีวงศ์	เลขานุการคณะอนุกรรมการ
19.นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร	ผู้ช่วยเลขานุการ

1.2 แต่งตั้งที่ปรึกษา ผู้อำนวยการ และนักวิชาการประจำคณะกรรมการเพื่อช่วยในการพิจารณาศึกษา ดังนี้

1.รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
2.ดร.กมล รอดคล้าย	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
3.ดร.นภาศรี มณีวงศ์	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
4.นายเกื้อ แก้วเกต	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
5.นางปริศนา พงษ์ทัตศิริกุล	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
6.แพทย์หญิงวันดี โภคะกุล	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
7.นางสายสม วงศาสุลักษณ์	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
8. นายศุภชัย สติรศิลป์	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
9.นางอุบล หลิมสกุล	ผู้อำนวยการประจำคณะกรรมการ
10.นางทิตา ณ นคร	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
11.นายสันติสุข สันติศาสนสุข	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
12.นางอรมณ มีชัย	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
13.นพอำไพวรรณ ศรีสกุล	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
14.นางสาวจินตนา กลั่นตรานนท์	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ

2. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการขอเสนอผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น พร้อมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการตามรายงานข้างท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการขอได้โปรดแจ้งคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายวัลลภ ดัฒนารักษ์)

ประธานคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ

ความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว

1. นิยามของความรุนแรง

1.1 นิยามของความรุนแรงทั่วไป

1.1.1 องค์การสหประชาชาติ

ได้นิยามความหมายของความรุนแรงไว้ในปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี (Declaration on the Elimination of Violence against Women) ว่า ความรุนแรงต่อสตรี หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นความรุนแรงอันเกิดจากเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ ซึ่งเป็นผลให้เกิดการทำร้ายทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ เป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่สตรี รวมทั้งการขู่เข็ญ คุกคาม กีดกัน เสรีภาพทั้งในที่สาธารณะและในชีวิตส่วนตัว ซึ่งหมายความว่ารวมถึง

- ความรุนแรงต่อร่างกาย เพศ และจิตใจ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว รวมถึงการทรมาน การทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กสตรีในบ้าน ความรุนแรงอันมีเหตุ

มาจากของหมั้นที่ฝ่ายหญิงให้กับครอบครัวสามี การข่มขืน โดยคู่สมรส การขลิบอวัยวะเพศของสตรี และข้อปฏิบัติ ตามประเพณีต่าง ๆ อันเป็นอันตรายต่อสตรี และความรุนแรงที่เป็นการหาประโยชน์จากสตรี

- ความรุนแรงต่อร่างกาย เพศ และจิตใจที่เกิดขึ้นภายในชุมชนทั่วไป รวมถึงการล่วงละเมิดทางเพศ การข่มขืน ในสถานที่ทำงาน ในสถาบันการศึกษา และสถานที่ต่าง ๆ การข่มขืน การทารุณกรรมทางเพศ การค้าหญิงและการบังคับให้ค้าประเวณี

- การเพิกเฉยของรัฐต่อความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงที่เกิดทางร่างกาย ทางเพศ และจิตใจ ถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรง

1.1.2 นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน สตรีแห่งชาติ (สำนักงาน กสส.) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำและเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยได้รับความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 ได้ให้คำนิยามของความรุนแรง ว่า หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วน

บุคคล ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับ ขู่เข็ญ ทำร้าย ทบตี คุกคาม จำกัดกีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่ สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจ จะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ แก่ผู้ถูกระทำ

1.2 นิยามของความรุนแรงในครอบครัว

1.2.1 คณะกรรมการว่าด้วยการขจัดความรุนแรง ต่อสตรีแห่งสหประชาชาติ

กล่าวไว้ว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นรูปแบบ ความรุนแรงต่อสตรีที่เกิดขึ้นอย่างไม่ค่อยมีใครรู้ เกิดขึ้นใน ทุกสังคม สตรีทุกวัยมีโอกาสที่จะถูกระทำรุนแรงใน ทุกรูปแบบ ทั้งการตบตี การข่มขืน การคุกคามทางเพศ ทางจิตใจ และความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ

1.2.2 สำนักงานป้องกันความรุนแรงในครอบครัวของ มลรัฐนิวยอร์ก (Office for the Prevention of Domestic Violence 1998 p.1)

นิยามว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นรูปแบบของ การบังคับขู่เข็ญ ซึ่งรวมถึง การกระทำทารุณทางกาย

ทางจิตใจ ทางเพศ และทางอารมณ์ ที่ผู้ใดผู้หนึ่งกระทำต่อคู่
 ของตน โดยมุ่งหวังเพื่อสร้างและรักษาอำนาจและการ
 ควบคุมเหนือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ

1.2.3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสาน งานสตรีแห่งชาติ

นิยามความรุนแรงในครอบครัวว่า เป็นการทำร้ายกัน
 ระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้บาดเจ็บทางร่างกาย จิตใจ
 และข่มขู่ให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำในสิ่งที่ไม่ปรารถนา ระดับ
 ความรุนแรงมีความแตกต่างกันตั้งแต่การทะเลาะโต้เถียงกัน
 การทำร้ายร่างกายด้วยอวัยวะหรืออาวุธ ไปจนถึงการทำลาย
 ชีวิต หรือการทำลายพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคล

2. ลักษณะของความรุนแรงในครอบครัว

2.1 ลักษณะและขอบข่ายของความรุนแรงในครอบครัว

จากการวิจัยและการรวบรวมสถิติข้อมูลของนักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ สรุปการกระทำความรุนแรงในครอบครัวได้ ดังนี้

2.1.1 การทำร้ายร่างกาย

เป็นการทำร้ายโดยการใช้อำ lực เช่น ตบตี เตะ ต่อย ถีบ ผลัก บีบคอ รวมทั้งการใช้อาวุธจนได้รับบาดเจ็บ และการฆาตกรรม รวมถึงสตรีที่ตั้งครรภ์ถูกทำร้ายร่างกายระหว่างตั้งครรภ์ เช่น ถูกต่อยที่ท้อง (กฤตยา อัจฉวนิชกุล และคณะ 2544: 14-20)

2.1.2 การทำร้ายจิตใจ

เป็นการทำร้ายโดยใช้คำพูดหรือภาษาพูดที่หยาบคาย ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้ผู้ถูกกระทำขาดความเชื่อมั่นและนับถือตนเอง การกระทำความดังกล่าวนี้อาจมีผลทางด้านจิตใจ และมีผลเสียต่อการอบรมดูแลเด็กในครอบครัวด้วย

2.1.3 การใช้ความรุนแรงทางสังคม

ได้แก่ การละเลยไม่ให้ความสำคัญหรือความสนใจ การขัดขวางความก้าวหน้า การจำกัดสิทธิทางสังคมที่พึงมี เช่น การปฏิเสธสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ทั้งนี้ รวมถึงการจำกัดบริเวณด้วย

2.1.4 การใช้ความรุนแรงทางเศรษฐกิจ

เป็นการควบคุมและยึดครองทรัพย์สินต่าง ๆ ของครอบครัว รวมทั้งการจำกัดค่าใช้จ่าย

2.1.5 การทำร้ายทางเพศ

เป็นการกระทำในเชิงอนาจารให้รู้สึกอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง หรือการกระทำทารุณทางเพศ เช่น การบังคับหลับนอน การข่มขืน ฝืนใจให้มีเพศสัมพันธ์ที่รู้สึกว่าการผิดธรรมชาติหรือน่ารังเกียจ

2.1.6 การถูกบังคับให้ค้าประเวณี

2.2 วิกฤติความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

การรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ยังไม่เป็นระบบและไม่สามารถสะท้อนภาพรวมของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้

จริงได้ เนื่องจากมีการจัดเก็บข้อมูลตามความต้องการใช้ของแต่ละหน่วยงาน ขาดการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อใช้ร่วมกัน ประกอบกับความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่สังคมไทยเชื่อกันมานานแล้วว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่สมควรเปิดเผยให้คนภายนอกล่วงรู้ ดังเช่นคำสอนที่ว่า “ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า” เป็นต้น

ดังนั้น สถิติข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จึงเป็นเพียงส่วนเล็วหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง แต่อย่างไรก็ตามสถิติข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้ระดับหนึ่งก็สามารถสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีอยู่มากในสังคมไทย สถิติข้อมูลที่หน่วยงานต่าง ๆ รวบรวมไว้ ได้แก่

2.2.1 รายงานข่าวและบทความในสื่อต่าง ๆ

ทั้งในส่วนที่เป็นสถานการณ์ประจำวันผ่านทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ และสารคดีพิเศษ ซึ่งมูลนิธิเพื่อนหญิงรวบรวมข่าวจากหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เคลินิวส์ มติชน ข่าวสด และกรุงเทพธุรกิจ พบว่าในรอบปี 2544 มีกรณีข่มขืนและพยายามข่มขืนร้อยละ 62 ข่มขืนและฆ่า ร้อยละ 18 อัตราความรุนแรงที่ทำร้ายกันถึงชีวิตในคดีภัยทางเพศเพิ่มขึ้นมาก และผู้กระทำส่วนมากเป็น

คนในครอบครัว อายุผู้ถูกคุกคามทางเพศส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11-15 ปี อายุน้อยที่สุดคือ 3 ปี สูงสุดคือ 102 ปี ส่วนผู้คุกคามทางเพศส่วนใหญ่มีอายุน้อยลงคืออยู่ในช่วง 16-25 ปี และน้อยที่สุดคือ 9 ปี ส่วนอายุสูงสุดคือ 70 ปี นอกจากนี้มีผู้กระทำผิดที่เป็นภิกษุ 13 รูป ความสัมพันธ์ของคู่กรณีส่วนใหญ่เป็นคนรู้จัก และบุคคลที่เป็นเครือญาติ และสถานที่เกิดเหตุอยู่ภายในบ้านร้อยละ 47

2.2.2 ข้อมูลจากองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเด็กและสตรี

ข้อมูลความช่วยเหลือเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงต่าง ๆ พบว่า จำนวนของผู้ที่มาปรึกษาและขอความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชนโดยเฉพาะเรื่องความรุนแรงในครอบครัวและการถูกล่วงเกินทางเพศมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังเช่นสถิติผู้โทรศัพท์ปรึกษากับมูลนิธิศูนย์ฮอตไลน์ ใน 6 เดือนแรกของปี 2543 มีผู้ปรึกษาปัญหาความรุนแรงในบ้าน 891 ราย และปัญหาข่มขืน 131 ราย (สุธีรา และเมทินี 2543:) ผู้ประสบปัญหาเดือดร้อนและขอความช่วยเหลือที่มูลนิธิเพื่อนหญิง ในปี 2543 พบว่ามีจำนวน 84 ราย หรือร้อยละ 22.4 ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

2.2.3 สถิติคดีทางเพศของศูนย์บริการข้อมูลตุลาการ กระทรวงยุติธรรม

จากรายงานคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ประจำปี 2542 พบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และทำอนาจาร 4,074 คดี และคดีเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282 – 287 จำนวน 1,766 คดี

2.2.4 จากการวิจัยของกฤษฎา อาชนิจกุล (กฤษฎา อาชนิจกุล และคณะ 2544: 14-20)

พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างสตรีไทย ร้อยละ 44 ประสบปัญหาเคยถูกระทำรุนแรงโดยสามีหรือคนรัก ไม่ว่าจะเป็นทางกายหรือทางเพศ ร้อยละ 28 เคยถูกระทำรุนแรงทางกาย และร้อยละ 29 เคยถูกระทำรุนแรงทางเพศ การทำร้ายส่วนใหญ่เป็นการทำรุนแรงระดับปานกลาง คือ ถูกตบหน้า ขว้างปาสิ่งของใส่ หรือผลัก กระแทก โดยร้อยละ 26 ถูกกระทำมาโดยตลอด และร้อยละ 12 ถูกกระทำในปัจจุบัน ส่วนการทำร้ายรุนแรง คือ ถูกต่อย ตี เตะ ช้อน บีบคอ หรือใช้อาวุธทำร้าย พบว่าร้อยละ 3 ถูกกระทำมาโดยตลอด และร้อยละ 2 ถูกกระทำในปัจจุบัน

2.3 การแก้ปัญหของหญิงที่ถูกกระทำรุนแรง

จากการวิจัยของกฤตยา อาจนิชกุล (กฤตยา อาจนิชกุล และคณะ 2544: 36-38) พบว่า

2.3.1 สตรีที่ประสบความรุนแรงในครอบครัวจะออกมาขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะไม่เล่าให้ใครฟัง ถ้าจะเล่า ก็จะเล่าให้คนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัวฟัง มากกว่าจะเล่าให้บุคคลภายนอกฟัง และส่วนใหญ่ไม่มีใครช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น การขอความช่วยเหลือจากคนภายนอกจะกระทำเมื่อไม่สามารถทนได้อีกต่อไป หรือได้รับบาดเจ็บมากจนเกรงว่าจะเป็นอันตรายถึงชีวิต

2.3.2 สตรีเลือกหนีออกจากบ้านชั่วคราวเมื่อพบปัญหาความรุนแรง เพราะไม่ต้องการทิ้งลูก ยังรักสามี/คู่รัก ยกโทษให้ คิดว่าแต่งงานแล้วไม่ควรหย่าหรือเลิกกับสามี หรือคิดว่าสามี/คู่รักจะเปลี่ยนแปลงได้

2.3.3 กว่าครึ่งของสตรีที่ได้รับ ความรุนแรงจะสู้กลับ. หรือป้องกันตัว ซึ่งมีผลทำให้ยุติความรุนแรงได้ แต่ในบางครั้งที่สู้กลับยิ่งเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น และเพียง 1 ใน 4 ที่เคยเป็นฝ่ายลงมือทำร้ายร่างกายสามีก่อน

3. ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว

3.1 ผลกระทบต่อตัวผู้ถูกรกระทำ

3.1.1 ผลกระทบทางสุขภาพกาย

มีตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อย จนถึงบาดเจ็บสาหัส หรือถึงขั้นเสียชีวิต ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ คิดเชื่อในระบบสืบพันธุ์ ติดเอดส์ พิการบางส่วนของร่างกาย หรือส่วนใหญ่ของร่างกาย

3.1.2 ผลกระทบต่อสุขภาพจิต

สตรีที่ถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกาย พบว่าได้รับผลกระทบในระดับสูง (บุญเสริม หุตะแพทย์ 2545 : 27-29) (สุวรรณ จารุทัศน์ย์ 2544 : 12-13) (กฤตยา อาจวนิชกุล 2544:29) ได้แก่ การย่ำคิดย่ำทำ การวิตกกังวล ก้าวร้าว และซึมเศร้า และปรากฏอาการเจ็บป่วยทางกายมากกว่าผู้หญิงทั่วไป เนื่องจากสภาพจิตใจที่อ่อนล้า ว้าเหว่ ซึมเศร้า นอกจากนั้น ผู้ถูกรกระทำยังเกิดความหวาดกลัว รู้สึกว่าไม่มีความปลอดภัย ขาดความนับถือตนเอง เห็นว่าตนเป็นคนไร้ความสามารถ ไม่มีคุณค่า หรือสมควรที่จะถูกทุบตีทำร้าย

มีความเครียดและมีความหวาดกลัวสูง สูญเสียความรู้สึกทางเพศ ไม่ตอบสนองเรื่องเพศ

3.1.3 ผลกระทบต่อพฤติกรรม

สตรีที่ถูกทำร้ายอาจได้กลับเพื่อป้องกันตนเอง หรือเกิดจากความคับแค้นใจ บั่นดาลโทสะ ทำร้ายสามีจนถึงแก่ชีวิตได้เช่นกัน จากการศึกษาคดีฆ่าโดยเจตนาที่เกิดขึ้นในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา มีมากกว่าร้อยละ 50 ของสตรีที่ฆ่าสามีเพราะมีความคับแค้นและบั่นดาลโทสะเนื่องจากถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกายและจิตใจ ยิ่งกว่านั้น สมาชิกในครอบครัวอาจถูกทำร้าย หรือถึงแก่ชีวิต จากการพยายามเข้าห้ามปรามในระหว่างการทำร้าย (สุวรรณ จารุทัศนีย์ 2544: 12-13) หรือบางรายทำร้ายตัวเอง อับอาย ไม่กล้าสู้หน้าเพื่อน จนถึงพยายามฆ่าตัวตายเพื่อหนีความทุกข์ทรมาน มีอัตราเสี่ยงที่จะติดสุราหรือยาเสพติด

3.2 ผลกระทบต่อครอบครัวและบุคคลรอบข้าง

นอกเหนือจากผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจในระยะสั้นแล้ว การทำร้ายกันในครอบครัวยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชีวิตสมรส คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัว ทำให้ครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ของ

ครอบครัวได้ เพราะสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว ถูกทำลาย บุคคลที่เป็นหลักของครอบครัว คือ สามี ภรรยา หรือ พ่อแม่ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ ตลอดจนมีผลกระทบต่อการอบบรณการอบรมขัดเกลาทางสังคมของเด็กซึ่งเป็นทรัพยากรและกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศในอนาคต

จากการวิจัยของกฤตยา อัจฉนิษฐกุล พบว่า สตรีที่ถูกสามีทำร้ายมากกว่าครึ่งมีลูกรับรู้อยู่ในเหตุการณ์ ว่าพ่อทำร้ายแม่ (กฤตยา อัจฉนิษฐกุล 2544:27) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของคนรอบข้างโดยเฉพาะลูก ที่มีความสะเทือนใจ ความเสียใจ และซึมซับความรุนแรงที่นำไปสู่วัฏจักรของความรุนแรงในครอบครัวเมื่อเติบโตขึ้น และจากการวิจัยของศิริชัย โชติรัตน์ (บุญเสริม หุตะแพทย์ 2545:27) พบว่าผลกระทบต่อบุตรมากที่สุดในด้านจิตใจ คือ ทำให้บุตรมีความหวาดกลัว บางรายได้รับบาดเจ็บ และเป็นเหตุให้เด็กหนีออกจากบ้าน นอกจากนี้ จากการวิจัยของสุวรรณา จารุทัศนีย์ (สุวรรณา จารุทัศนีย์ 2544: 1—13) พบว่าความรุนแรงในครอบครัวยังเป็นรากฐานของการใช้ความรุนแรงต่อไปในภายหน้า เพราะเด็กที่มาจากบ้านที่บิดา

มารดากระทำความผิดอาญาต่อกัน มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอาญาต่อไปในครอบครัวของตนเองได้ เพราะเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ยิ่งกว่านั้นประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวเมื่อยังเป็นเด็กอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงภายนอกครอบครัวด้วย

3.3 ผลกระทบต่อตัวผู้กระทำ

สามีที่ถูกภรรยาทำร้ายกลับ ส่วนใหญ่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงเนื่องจากสตรีไม่สามารถสู้ได้ด้วยพลังกำลัง จึงหันไปใช้อาวุธ การบาดเจ็บที่พบ ได้แก่ ร่องรอยการตีเมแทง ฟันยิบ หรือตัดอวัยวะ เช่น การตัดองคชาติ และพบว่าการทำร้ายกลับของภรรยามีผลกระทบต่อจิตใจของสามีด้วยเช่นกัน เช่น เกิดอาการหวาดผวา ไม่ไว้วางใจ โกรธแค้น ขาดความเชื่อมั่นตนเอง โดยเฉพาะรายที่ถูกตัดองคชาติ หลายรายหนีหน้าไปจากสังคม เช่น ไปบวช ฯลฯ (คณะกรรมการกิจการสตรีเยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา 2541:17)

3.4 ผลกระทบต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ

สตรีที่ถูกสามีทำร้ายจะสูญเสียความสามารถที่จะมีส่วนร่วมในชีวิตครอบครัวและสังคมบนพื้นฐานของความเท่าเทียม ทำให้ประเทศชาติขาดพลังของทรัพยากรบุคคลใน ส่วนนี้ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อความสันติสุขและเศรษฐกิจของสังคม ทั้งยังเป็นปัญหาเรื้อรังที่ถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลังอีกด้วย จึงเป็นความสำคัญอย่างยิ่ง ที่สังคมต้องเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน ทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความรุนแรงและพร้อมใจกันดูแลปกป้องมิให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

การทะเลาะเบาะแว้ง คำทอ ทูบตีกันในครอบครัว นอกจากจะรบกวนเพื่อนบ้านและความสงบสุขของชุมชน แล้ว ยังมีผลกระทบในวงกว้าง ถ้าคิดในเชิงเศรษฐกิจ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหความรุนแรง ตั้งแต่การบำบัดรักษา ฟื้นฟู กระบวนการดำเนินคดี ตัวอย่างเช่น งานวิจัยชิ้นหนึ่งของออสเตรเลีย ได้คำนวณค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือและค่าบริการผู้ถูกกระทำรุนแรง จำนวน 20 คน คิดเป็นมูลค่าถึง 1 ล้านบาท (องค์การสหประชาชาติ 1992) ในขณะที่งานวิจัยของแคนาดาบอกว่า ในปี 2538 ความรุนแรง

ต่อสตรีสร้างความสูญเสียให้ประเทศถึง 1.5 พันล้านเหรียญ โดยประมาณการจากประสิทธิภาพในการผลิตที่สูญหายไป ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นของการรักษาพยาบาลและการให้ความช่วยเหลือและบริการของชุมชน (Day 1995:)

นอกจากนั้นยังมีค่าเสียหายในเชิงเศรษฐกิจซึ่งเป็นผลกระทบจากรายได้ที่ขาดหายไปจากการหยุดงาน หรือจากประสิทธิภาพการทำงานที่ถดถอยลง

4. สาเหตุแห่งความรุนแรง

สาเหตุของปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี มีความแตกต่างจากความรุนแรงในเรื่องอื่น เนื่องจากมีค่านิยมและเจตคติของสังคมในเรื่องบทบาทหญิงชายเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการให้ความสำคัญและคาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำ ผู้ตัดสินใจ ผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัว เพราะเพศชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่า สามารถปกป้องผู้อ่อนแอทางร่างกาย คือ เด็กและผู้หญิงได้ จะเห็นได้ชัดเจนในกรณีความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมาจากความเชื่อที่สังคมมีมาแต่ดั้งเดิมเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย เช่น แนวคิดที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี ลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ ผู้ชายมีอำนาจเหนือสตรี สตรีเป็นวัตถุทางเพศ ผู้ชายจึงมีฐานะเป็นผู้ดูแลคุ้มครองเด็กและสตรี แต่ขณะเดียวกันก็มีสิทธิที่จะใช้อำนาจบังคับ ควบคุมหรือแม้แต่ทำร้ายร่างกาย จิตใจได้ ทั้งนี้ ความเชื่อดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่เกือบทุกสังคมทั่วโลก รวมทั้งสังคมไทย

สรุปได้ว่าสาเหตุของความรุนแรงเกิดจากปัญหาในระดับและมิติต่าง ๆ ได้แก่

4.1 จาริตประเพณี

แต่ดั้งเดิมยกให้ชายมีอำนาจเหนือหญิงในความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส สามีจึงมีอำนาจเหนือภรรยาและบุตร ที่ต้องการทั้งการปกป้องคุ้มครองและการควบคุม การใช้ความรุนแรงของชายจึงเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจที่เหนือกว่า ซึ่งสตรีส่วนใหญ่ก็ยอมรับสถานะภาพที่ด้อยกว่า ผู้ชายทั้งในครอบครัวและอาณาเขตต่าง ๆ ในสังคม จาริตประเพณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสังคมโดยส่วนรวมยังยอมรับความไม่เท่าเทียมของหญิงและชาย ซึ่งนำไปสู่การที่สังคมยังไม่ตระหนักว่า ความรุนแรงต่อสตรีเป็นปัญหาสำคัญ แต่เป็นเพียงปัญหาภายในครอบครัวที่บุคคลภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว

4.2 โครงสร้างทางสังคม

เนื่องจากสังคมในปัจจุบันยังคิดว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวที่บุคคลภายนอกไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว การเข้าไปยุ่งเกี่ยวอาจจะเป็นการยุยงให้ครอบครัวแตกแยก ดังนั้น จะเห็นว่าผู้ที่กระทำความรุนแรงมิได้รับการแทรกแซง หรือห้ามปรามอย่างจริงจังจากบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมครัวเรือน เพื่อนบ้าน ประชาชนในชุมชนที่อยู่อาศัย

สาธารณชน ผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพ นอกจากนั้นปัญหาทางเศรษฐกิจ สภาพะว่างงาน ความล้มเหลวในทางอาชีพ การงาน ก่อให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ คับข้องใจ ท้อแท้ สิ้นหวัง นำไปสู่การกระทำความรุนแรงต่อคนในครอบครัว โดยเฉพาะคนที่ต้องอยู่ในภาวะพึ่งพาจนกระทั่งถึงขั้นกระทำการฆาตกรรม ทำร้ายคนในครอบครัว รวมทั้งการทำร้ายตนเองด้วย

4.3 โครงสร้างทางการเมือง การบริหาร และกฎหมาย

ยังมีปัจจัยหลายประการที่เป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อสตรี ทั้งในด้านตัวบทกฎหมาย และในด้านการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 กำหนดว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงอื่นซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันถึงสี่หมื่นบาท” ซึ่งหมายความว่า สามีข่มขืนภริยาของตนจะไม่มีผิดตามมาตรานี้ แต่อาจมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายได้ ซึ่งในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและการ

พิจารณาคดี ผู้รักษากฎหมายมักใช้วิธีการใกล้เคียง
ประนีประนอม แทนการดำเนินการตามกฎหมาย หรือ
ภริยาผู้ถูกกระทำความรุนแรงก็มักเก็บเงียบไม่ขอความช่วยเหลือ
หรือดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากกระบวนการ
สอบสวนและการพิจารณาทำให้ต้องอับอายและตกเป็นข่าว
หรือแม้กระทั่งถูกสังคมประณามว่าเป็นฝ่ายผิดเสียเอง

4.4 ปัญหาทางด้านสภาวะทางกายและทางจิต

ซึ่งได้แก่ ความเจ็บป่วยทางจิต เช่น ลักษณะนิสัย
เฉพาะตัวของผู้กระทำผิดที่เป็นคนอ่อนแอ มีความบกพร่อง
ในบทบาททางเพศ มีความผิดปกติทางจิต มีความกดดัน
ความคับข้องใจ หรือตกอยู่ในภาวะกดดันหรือตึงเครียดจาก
ปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงสภาวะเศรษฐกิจที่
ตกต่ำและมีรายได้น้อย สภาพที่อยู่อาศัยไม่ดี แออัด และ
ความโดดเดี่ยวทางสังคม ทำให้เกิดความท้อแท้สิ้นหวัง
ในชีวิต มีภาวะตึงเครียด ซึ่งอาจเป็นแรงผลักดันให้เกิดความ
รุนแรงขึ้นได้ รวมถึงความไม่พร้อมที่จะมีครอบครัว ส่งผล
ให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้เช่นกัน

4.5 การกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก

สภาพแวดล้อมในสังคมเต็มไปด้วยยาเสพติด สุรา สื่อเร้าความรุนแรงและส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศที่ผิด เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง เช่น

4.1.1 การที่สามีดื่มสุราหรือเสพยาเสพติดจน มึนเมา ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ มักจะมีพฤติกรรมทุบตี และทำร้ายทางเพศที่รุนแรงกับภรรยาเสมอ

4.1.2 สื่อที่ผลิตในรูปแบบต่าง ๆ มีความ สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ บุคคลอาจเรียนรู้การกระทำ ความรุนแรงจากสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ติดต่อกันนาน ๆ เข้าจน กลายเป็นค่านิยมหรือความชินชาที่รู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็น เรื่องปกติธรรมดา ไม่เป็นความผิดแต่อย่างใด โดยสามารถ ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งได้ เช่น ความรุนแรง จากสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น

5. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะแนวทางป้องกันแก้ไข และมาตรการช่วยเหลือ

5.1 พันธะผูกพันที่รัฐต้องดำเนินการ

รัฐมีข้อผูกพันที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ได้แก่

5.1.1 พันธะผูกพันในประเทศ

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 53 กำหนดว่า “เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม” ประกอบกับ มาตรา 80 กำหนดว่า “รัฐต้องเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวในฐานะที่ครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญสูงสุดของสังคม และรัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงชาย”

2) นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่

16 พฤษภาคม 2543 กำหนดนโยบายปกป้อง ป้องกัน และ
แก้ไขปัญหามลพิษรุนแรงต่อเด็กและสตรีไว้ดังนี้

- รัฐต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมการ
คุ้มครองป้องกันเด็กและสตรีจากมลพิษรุนแรงทุกรูปแบบ
อย่างต่อเนื่อง ทั้งในครอบครัวและสังคมโดยเน้นการพัฒนา
คน ครอบครัว และสังคม ให้มีสันติสุขและเสมอภาคระหว่าง
หญิงชาย รวมทั้งแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการคุ้มครอง
ในเรื่องดังกล่าว

- รัฐต้องช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูก
กระทำรุนแรง รวมทั้งสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐและ
เอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องทั้งในด้านการดูแลรักษา ฟื้นฟู
ร่างกายและจิตใจ การจัดที่พักพิงชั่วคราว การสนับสนุนด้าน
วิชาการ ด้านงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการตามกฎหมาย
หากหน่วยงานดังกล่าวเพิกเฉย ควรมีมาตรการดำเนินการ
ลงโทษ

- รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้
สมาชิกทุกคนในสังคม โดยเฉพาะการมุ่งเน้นให้สตรีมี
บทบาทร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษรุนแรง ทั้ง
ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ

- รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร และระบบข่าวสารข้อมูล เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์ครอบครัวอบอุ่น มั่นคง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความรุนแรง
- รัฐต้องส่งเสริมให้มีการบูรณาการด้านการประสานงาน แผนงานและงบประมาณให้สอดคล้องกันในการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี
- รัฐต้องสนับสนุนการลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาคาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี
- รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนเกิดความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเด็ก สิทธิสตรี และสิทธิมนุษยชน และร่วมกันขจัดปัญหาคาความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

นอกจากนั้น นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรีดังกล่าว ยังได้กำหนดแผนงานหลัก 6 แผนงานได้แก่ แผนงานป้องกันและส่งเสริม แผนงานด้านกฎหมาย แผนงานช่วยเหลือคุ้มครองและสวัสดิการ แผนงานด้านการศึกษาและวิจัย แผนงานพัฒนากลไก การประสาน

และบูรณาการ แผนงานการติดตาม ประเมินผลและระบบ
ฐานข้อมูล

5.1.2 พันธะผูกพันกับต่างประเทศ

1) ปฏิญญาว่าด้วย การขจัดความรุนแรงต่อสตรีแห่งองค์การสหประชาชาติ เป็นข้อตกลงที่รัฐบาลได้ให้การรับรองไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของสตรี และมาตรการคุ้มครองป้องกันสตรีจากความรุนแรง ไว้ว่า

- สตรีมีสิทธิที่จะไม่ตกอยู่ในสภาพทุกข์ทรมาน หรือการกระทำที่โหดร้าย หรือการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่เลวทราม ไร้มนุษยธรรม

- รัฐควรประณามความรุนแรงต่อสตรี และไม่ควรอ้างขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศาสนาใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงพันธะหน้าที่ในการขจัดความรุนแรง

- รัฐตกลงที่จะเข้าไปมีส่วนในการป้องกัน สืบสวน และลงโทษการกระทำความรุนแรงต่อสตรี ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยบุคคลหรือโดยรัฐ ต้องพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศ เพื่อลงโทษและ ชดใช้ต่อความเลวร้ายที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่

ประสบการณ์รุนแรง และประกันว่าสตรีจะไม่ตกเป็นเหยื่อซ้ำ
อีกจากข้อบกพร่องของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย
รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจต่อสิ่งที่สตรี
ประสบอยู่

- สตรีที่ถูกกระทำความรุนแรงควรได้มี
โอกาสเข้าถึงขบวนการยุติธรรม ความช่วยเหลือ การฟื้นฟู
และการบริการต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถจัดหา
ทรัพยากรได้

- ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อ
ปรับปรุงแบบแผนความประพฤติทางสังคมและวัฒนธรรม
ของหญิงและชาย และเพื่อขจัดอคติทางเพศในประเพณี
ปฏิบัติและข้อปฏิบัติอื่น

- สนับสนุนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล
และการเรียบเรียงสถิติที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบต่าง ๆ ของความ
รุนแรงต่อสตรี โดยเฉพาะความรุนแรงในครอบครัว และส่งเสริม
การวิจัยถึงสาเหตุความรุนแรง ธรรมชาติของความ
รุนแรง และผลกระทบของความรุนแรงต่อสตรี และความมี
ประสิทธิภาพของมาตรการที่สามารถนำมาใช้เพื่อป้องกัน

และแก้ไขความรุนแรงต่อสตรี และควรเผยแพร่ผลงานวิจัย และสถิติต่าง ๆ ต่อสาธารณชน

2) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี จากการประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสตรี ครั้งที่ 4 ณ กรุงปักกิ่ง พ.ศ. 2538 ซึ่งรัฐบาลไทยได้ร่วมให้การรับรองโดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ ดังนี้

- จะประมาณการใช้ความรุนแรงต่อสตรี และละเว้นจากการอ้างชนบทรรมนิยมประเพณีหรือศาสนาใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงหน้าที่ดังกล่าว

- ออกกฎหมายและหรือเสริมบทลงโทษทางอาญา ทางแพ่ง ทางแรงงาน และทางบริหารในกฎหมายที่มีอยู่ เพื่อใช้ลงโทษหรือขดเชยการกระทำผิดต่อเด็กและสตรีที่ต้องพบกับความรุนแรงในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในบ้าน ในที่ทำงาน ชุมชน หรือสังคม

- ส่งเสริมนโยบายที่ชัดเจนในการนำประเด็นมติหญิงชายเข้าไปในนโยบายและโครงการทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรี

- นำมาตรการที่เหมาะสมโดยเฉพาะทางด้านการศึกษาไปปรับแบบแผนการปฏิบัติทางสังคมและ

วัฒนธรรมของหญิงชาย และนำไปจัดองค์การปฏิบัติตาม ประเพณีและการกระทำอื่น ๆ ที่มีรากฐานบนความคิดเรื่อง ความดี้อยกว่าหรือเหนือกว่าของเพศใดเพศหนึ่ง

- จัดสรรทรัพยากรที่พอเพียง และระดม ทรัพยากรในชุมชนเพื่อบำเนินการตามแผนปฏิบัติการในทุก ระดับอย่างเหมาะสม รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุ ผลลัพธ์ และกลไกป้องกันความรุนแรงต่อสตรีให้ แก่ผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายเหล่านั้น

- รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงและ มาตรการที่ใช้ป้องกัน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความ ช่วยเหลือที่มีให้กับสตรีและครอบครัวผู้ตกเป็นเหยื่อของ ความรุนแรง

- ยกระดับสำนึกของสื่อมวลชนเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบที่จะส่งเสริมภาพลักษณ์ ของสตรีและบุรุษที่ ต่างออกไปจากแบบแผนเดิม รวมทั้งจัดรูปแบบการนำ เสนอของสื่อมวลชนที่นำไปสู่ความรุนแรง และสนับสนุนให้ ผู้ที่รับผิดชอบต่อเนื้อหาสาระของสื่อกำหนดแนวทางและ ระเบียบปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพในการให้ข้อมูลและ การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุและผลของความ

รุนแรงต่อสตรีและช่วยกระตุ้นให้สาธารณชนได้ร่วมคิดหา
ทางป้องกันปัญหาในเรื่องนี้

5.2 ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหามารยาทในครอบครัว

5.2.1 แนวทางป้องกันแก้ไขด้านการเปลี่ยนแปลง
ทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยม

- ผู้นำทางสังคมทุกระดับควรเป็นแบบอย่างที่ดีใน
การไม่สร้างไม่สนับสนุน ไม่ปกป้องผู้ใช้ความรุนแรงใน
ครอบครัวทุกรูปแบบ
- ภาครัฐและเอกชนร่วมรณรงค์สร้างจิตสำนึกใน
การต่อต้านการใช้ความรุนแรงในสังคม
- จัดหลักสูตร แนวทางการศึกษา และกิจกรรม
เกี่ยวกับสิทธิ การป้องกันตนเองจากความรุนแรง และการ
หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ให้เป็นส่วน
หนึ่งของการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะชีวิต
- จัดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับมิติหญิงชาย ความ
เสมอภาคเท่าเทียมระหว่างหญิงชายตามหลักสิทธิมนุษยชน
และรัฐธรรมนูญในระบบการศึกษาทุกระดับ

- จัดโครงการนำร่องโรงเรียนตัวอย่างที่ไม่ใช้ความรุนแรง โดยจัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยไม่ใช้ความรุนแรง เน้นให้เด็กมีความสนุกสนานกับการเล่นที่ไม่เน้นการแข่งขัน และจัดกิจกรรมสำหรับพ่อแม่ที่มีปัญหาความรุนแรง โดยการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ เรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมของเด็ก ฝึกการยับยั้งชั่งใจตนเองและสร้างทักษะการเป็นพ่อแม่ที่ดีและการสร้างครอบครัวที่สันติสุข
- ส่งเสริมให้สถาบันศาสนามีบทบาทในการให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหความรุนแรงในครอบครัว และเป็นที่พึ่งแก่ผู้ที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งส่งเสริมสังคมที่ปราศจากความรุนแรง
- ส่งเสริมให้สตรีเข้าสู่พื้นที่ของศาสนาโดยเฉพาะการบวชเป็นภิกษุณี ซึ่งจะสามารถทำหน้าที่เป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจ ที่ปรึกษาแนะนำ และผู้นำทางจิตวิญญาณ

5.2.2 แนวทางป้องกันแก้ไขในเชิงโครงสร้างสังคม

- เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มสนับสนุนต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชนท้องถิ่น

ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะมีความผูกพันใกล้ชิด เข้าใจและให้ความสำคัญแก่สมาชิกแต่ละคน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการยกย่องและความนับถือ ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความยืดหยุ่นและสามารถเผชิญอุปสรรค เป็นที่พึ่งในระดับต้นได้ โดยการสร้างมาตรการยับยั้ง ชะลอ และลดระดับความรุนแรงในชีวิตคู่และความรุนแรงอื่น ๆ ที่เด็กและผู้หญิงประสบอยู่ รวมทั้งส่งเสริมบทบาทชุมชนในการเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชน และสังคมนั้น ๆ

- สร้างเครือข่ายในการบริการทางสังคม เพื่อให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่สตรีที่ประสบปัญหา โดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์ และองค์กรเอกชน ต้องมีการเตรียมพร้อมในการช่วยแนะนำและเผยแพร่บริการทางสังคม ให้ข้อมูลเพื่อเป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา

5.2.3 แนวทางป้องกันแก้ไขทางด้านสภาวะแวดล้อม และสิ่งรบกวนจากภายนอก

- ควบคุมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความรุนแรงและอาชญากรรมต่าง ๆ ที่สื่อถึงความรุนแรง หรือ ชั่วร้ายให้เกิดความรุนแรง และการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นอุปสรรคต่ออนาคตของสตรีที่ถูกทำร้าย

- ส่งเสริมทักษะฝีมือแรงงานและแหล่งเงินทุนแก่สตรีที่มีการศึกษาน้อย เพื่อเป็นทางเลือกให้สามารถพึ่งตนเองและมีอาชีพเลี้ยงตนเองได้

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตร เมื่อผู้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ โดยจัดเป็นกลุ่มช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่มในระดับปฐมนิคม เช่น กลุ่มวิชาชีพ อาสาสมัคร กลุ่มพึ่งตนเอง กลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีปัญหาหรือประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน หรืออุดมการณ์ร่วมกัน มาให้ความช่วยเหลือ

ซึ่งกันและกันในการเผชิญภาวะวิกฤติด้วยบรรยากาศที่เอื้ออาทรต่อกัน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียแต่เพียงเล็กน้อย

- ส่งเสริม สนับสนุนการทำงานของสื่อในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตและสถาบันทางวิชาชีพ สื่อสารมวลชน เพื่อให้มีบทบาทในการชี้นำทางความคิดในการยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ส่งเสริมให้สื่อได้ทำงานในการสร้างสรรค์สังคม คุณภาพชีวิตที่ดี และสังคมที่ปราศจากความรุนแรง รวมทั้งมีมาตรการกำกับตรวจสอบการทำงานของสื่อที่ส่งผลกระทบไปในทางชั่วร้ายให้เกิดความรุนแรง

5.2.4 แนวทางแก้ไขทางด้านสุขภาพกายและจิต

- สร้างระบบการให้คำปรึกษาทักษะชีวิตก่อนมีชีวิตคู่ และเผยแพร่คู่มือการครองคู่ที่เป็นสุข
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่นและเอกชนจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแก่บุคคลในครอบครัว เน้นการทำงานเชิงป้องกัน เฝ้าระวังก่อนเกิดปัญหา
- พัฒนาศักยภาพด้านการแพทย์ ระบบสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อให้มีความเข้าใจต่อปัญหาความรุนแรง

ระหว่างสามีหรือคู่รัก และความรุนแรงในครอบครัว และควรจัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือสตรีและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงแบบครบวงจรทั่วประเทศ โดยมีโรงพยาบาลเป็นศูนย์กลาง

5.2.5 แนวทางแก้ไขทางด้านการบวนการบังคับใช้กฎหมาย การบริหารและการเมือง

- อบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีทักษะในการจัดการคดีความรุนแรงต่อเด็กและสตรี
- จัดตั้งหรือมอบหมายภารกิจให้ทุกจังหวัดได้มีหน่วยงานของรัฐรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการให้บริการแก่เด็กและสตรีที่ประสบปัญหาความรุนแรง โดยเป็นหน่วยงานเฉพาะที่ให้ความช่วยเหลือครบวงจร คือ ให้คำปรึกษา ให้ที่พักพิง และฟื้นฟูสภาพทางกายและจิตใจ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นควบคู่ไปด้วย
- สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร และสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ดำเนินงานบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบความรุนแรงในครอบครัว

โดยการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงาน
เหล่านั้น

- ผลักดันให้มิติหญิงชายและการยุติความ
รุนแรงต่อสตรีและเด็กเป็นประเด็นหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการ
สร้างสังคมแห่งเทคโนโลยีและการสื่อสาร

5.2.6 แนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมาย

แก้ไข ปรับปรุง รวมทั้งจัดทำกฎหมายเฉพาะ
ที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

1) การแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
276 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่
ภริยาตนโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย
โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้
หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่
สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท
.....” ซึ่งขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ได้พิจารณาขร่างเป็นมาตรา 276 ทวิขึ้นเพิ่มเติมเป็น “ถ้าการ
กระทำตามมาตรา 276 วรรคแรก เป็นการกระทำแก่หญิงซึ่ง
เป็นภริยาของผู้กระทำ และกระทำในขณะที่ตนเป็น

โรคติดต่อทางเพศอย่างร้ายแรงอันอาจเป็นภัยแก่อีกฝ่ายหนึ่ง หรือได้กระทำในขณะที่แยกกันอยู่โดยความสมัครใจของทั้งสองฝ่ายด้วยสาเหตุที่ไม่อาจอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข หรือแยกกันอยู่ตามคำสั่งของศาล ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ต่อประเด็นนี้องค์การผู้หญิงมีความเห็นว่า มาตราดังกล่าวละเมิดสิทธิมนุษยชนของสตรีในการมีส่วนร่วมในการควบคุม และตัดสินใจในเรื่องเพศ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการบรรลุถึงความสมบูรณ์ของสุขภาพทางกาย ทางเพศและทางจิตใจ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่เน้นความเสมอภาคในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (มาตรา 30) ให้สิทธิ เสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย (มาตรา 31) และให้ความคุ้มครองแก่เด็กและบุคคลในครอบครัวจากการทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ (มาตรา 53) จึงรณรงค์เพื่อขอให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 เพื่อให้ครอบคลุมถึงการข่มขืนภรรยาด้วย

2) การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมวด 6 การสิ้นสุดแห่งการสมรส มาตรา 1516 (1) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นนั้น ภรรยาหรือภรรยามีผู้อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้” โดยพิจารณาว่าการนอกใจคู่สมรสเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงทางด้านจิตใจ และด้วยเหตุที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดเหตุหย่าที่เป็นมาตรฐานซ้อนของสามีและภรรยา ดังนั้นจึงควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้ใช้เหตุหย่าที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3) การกำหนดกฎหมายพิเศษเฉพาะ ได้แก่ การบัญญัติกฎหมายว่าด้วยความรุนแรงในครอบครัวขึ้น โดยเฉพาะ เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีความละเอียดซับซ้อนเกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด จึงมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ จึงค่อนข้างจะรุนแรงและขาดความยืดหยุ่น เนื่องจากมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าจะเป็นการพยายามแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ดังนั้นกฎหมายว่าด้วยความรุนแรงในครอบครัวควรมุ่งประสงค์ให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสดับตัวและ

ยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ ๆ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้

4) การชะลอการฟ้อง เป็นมาตรการแก้ไขเยียวยาผู้กระทำผิดก่อนการพิจารณาคดีในชั้นอัยการ โดยการให้ผู้กระทำผิดเข้าร่วมในโครงการบำบัดเยียวยา หรือโครงการให้คำปรึกษา หรือโครงการแทรกแซงอย่างอื่น และถ้าผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขครบถ้วน พนักงานอัยการก็จะระงับการฟ้องร้องคดีอาญาโดยเด็ดขาด ดังนั้นหากอัยการเห็นว่าจะเป็นประโยชน์กว่าถ้าไม่มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างเป็นทางการก็อาจจะใช้ทางเลือกอย่างอื่น เบี่ยงเบนผู้กระทำผิดให้ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยอาจให้ความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ เช่น ทางการแพทย์ ทางจิตใจ ทางสังคม แก่ผู้กระทำความผิด เพื่อเข้าถึงรากฐานที่เป็นปัญหาของการเกิดความผิด

มาตรการชะลอการฟ้อง เปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดมีโอกาสกลับตัวเป็นคนดี ภายใต้การควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ วิธีการเช่นนี้ผู้กระทำผิดจะไม่เสียประวัติและชื่อเสียง อีกทั้งจะช่วยรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัวให้กลับคืนมาสู่ภาวะปกติได้

ควรมีการชะลอการฟ้องหญิงซึ่งตกเป็นผู้ต้องหาฆ่าคนตาย หากหญิงนั้นเป็นภรรยาหรืออยู่กินกับชายผู้เป็นสามีและมีประวัติประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว หรือการฆ่านั้นเกิดขึ้นขณะทะเลาะวิวาทอันเนื่องจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

5) การคุมประพฤติ เป็นมาตรการแก้ไข เยียวยาผู้กระทำความผิดภายหลังการพิจารณาคดีในชั้นศาล ด้วยวิธีการคุมประพฤติ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดที่ต้องการกลับตัว ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดอีก เป็นวิธีการที่ศาลเลือกใช้กับ บุคคลที่คาดว่าจะปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ โดยจะให้อยู่ใน ความควบคุมและสอดส่องของเจ้าหน้าที่ หากผู้ถูกคุม ประพฤติสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและแก้ไขตนเองได้ การคุมประพฤติก็จะสิ้นสุดลง

6) วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นวิธีการที่มุ่ง คุ้มครองสังคม เพื่อป้องกันผู้ที่มีสภาพเป็นอันตรายต่อสังคม กลับเข้ามากระทำความผิดซ้ำอีก จึงมีความเหมาะสมที่จะนำ มาตรการนี้มาใช้กับคดีประเภทความรุนแรงในครอบครัว เช่น วิธีการกักกันเป็นการช่วยตัดสินใจให้ผู้กระทำความผิดเกิดจิตสำนึกและช่วยขัดเกลากิจใจให้กลับตัวเป็นคนดี การห้ามเข้า

เขตที่กำหนดเป็นมาตรการคุ้มครองและป้องกันการรบกวน หรือก่อความยุ่งยากวุ่นวายกับตัวภริยาที่เป็นผู้เสียหายและ บุคคลใกล้ชิดในครอบครัว

7) ศาลครอบครัว หากให้ศาลเยาวชนและ ครอบครัวมีอำนาจในการพิจารณาคดีประเภทความรุนแรงใน ครอบครัว น่าจะมีความเหมาะสมและยืดหยุ่น ทั้งยังเปิด โอกาสให้ศาลใช้ผู้เชี่ยวชาญมาทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยได้ อย่างเต็มที่และเหมาะสมยิ่งขึ้น

๑ ๑ ๑ ๑ ๑

บรรณานุกรม

- เมทินี พงษ์เวช. 2545. ชายหญิงรวมใจด้านภัยความรุนแรง. บริษัท เอดิชั่น เพรส โปรดักส์ จำกัด. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2541. รายงานการสัมมนาเรื่อง การยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2543. การต่อสู้กับความรุนแรงที่กระทำต่อสตรีในประเทศไทย. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2543. นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กและสตรี. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. กรุงเทพฯ

- กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ 2544 ความรุนแรงต่อผู้หญิงในชีวิตคู่ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- สถาบันกฎหมายอาญา 2543 กระบวนการยุติธรรมกับความรุนแรงที่เกิดแก่ผู้หญิง จินตทัศน์การพิมพ์

Office for the Prevention of Domestic Violence, State of New York, 1998

World Health Organization. Geneva. Elimination of Violence Against Women: In Search of Solutions. World Health Organization, 1997.